

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. I. Quid sit promissio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

TRACTATUS IX.

DE

PROMISSIONE.

CAPUT PRIMUM.

Quid sit Promissio?

DE ea loquimur, quando est liberalis, gratuita, si enim est onerosa, id est, sub aliquo onere præstando à Promissario, jam proprie pertinet ad contractus, sive nominatos, sive innominatos, emptionem, venditionem, locationem, &c. de quibus suo dignum est loco.

2. De eadem item loquimur, ut est promissio, non verò, ut metum propositum, quod pollicitationem etiam nonnulli appellant. Propositum enim, sive consistit in actu solius intellectus, sive solius voluntatis, sive utriusque, sive etiam in vocibus externis, quibus voluntas interna significatur, de quibus Doctores passim, ut Turrecr. d. 64. de Inst. dub. 19. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 1. de Vot. cap. 2. 3. & 13. Et in opusc. 4. de libert. Divin. d. 2. sessione 2. à num. 18. Vazquez tom. 4. in 3. part. d. 6. de matrimon. cap. 2. Delugo d. 23. de Inst. num. 2. Propositum, inquam, dicit intentionem aliquid faciendi, seu dandi, at promissio superaddit aliquid aliud, per quod is, cui res promittitur, (quem vocare solemus promissarium,) merito habet fundamentum expectandi rem illam promissam sibi in ipsius utilitatem, seu obsequium à promittente.

Quid autem sit hoc superadditum, varii variè explicant, quod, quia ad speculationem pertinet, videatur apud citatos.

3. Sic autem describitur Promissio liberalis, seu gratuita, de qua præsens est disputatio: *Est affirmatio, & enuntiatio (utique deliberata, & spontanea) alicujus rei possibilis, & licita in futurum faciende ab aliquo insinuata, & absolute data alteri, & accepta ab eo, in cuius utilitatem, seu obsequium facienda res est.*

4. Hæc descriptio affertur à Vasq. loc. cit. sed addita à nobis una voce. Ipse enim dicit (alteri insinuata) nos verò addimus (& alteri data) cujus additionis ratio est, quia posset insinuari, seu ostendi propositum alicui, nec tamen inde ullam promissionis obligationem nasci. Ut, si tibi ostendam, me velle cras tuum comitem fore in via, & nihil addam prætere, quo id me facturum promittam, tunc enim solum ostendo, me esse in ea voluntate, non propterea significo promissionem ullam tibi à me dari, ex vi cujus tu meum comitatum cras expectes, sed si expectes, expectabis ex vi meæ constantiæ, quæ non solemus mea proposita mutare, non verò ex vi promissionis. Et sanè sic videtur se gessisse Sanctus Petrus, ut notat Delugo loc. cit. à numero 7. quando enuntiavit: *Etiam si oportuerit me mori tecum, non te negabo.* Hec enim sic aliquid Christo Domino promissit, seu vovit, sed solum ostendit præsentem voluntatem suam: sic etiam, qui Deo dicit, se nolle amplius peccare non promittit, sed solum suam præsentem voluntatem ostendit. Dicimus igitur, promissionem esse enuntiationem, & ostensionem voluntatis alteri, & insinuatam, & datam, nam sic non solum explicatur ostensio voluntatis, sed etiam explicatur fides, quæ datur promissario.

5. Ut autem tota de promissione tractatio ordinatim absolvatur, notentur singula prædictæ descriptionis verba, & in modum sequentem explicentur.

Adverte autem, quia liberalis Donatio in futurum apte rei traditionem nihil aliud verè est, nisi promissio

donandi. Ideo non pauca ex dicendis hic competere etiam ejusmodi Donationi in futurum: nam, carcerum de liberali Donatione de præfenti suis mox erit agendi locus in particulari tractatione de Donatione.

CAPUT II.

De illis verbis:

Est Affirmatio, & Enuntiatio.

1. Promissio non dicit solum affirmationem, hoc est, actum, quo homo affirmet se aliquid futurum, hoc est, metum propositum ore declaratum, ut jam modò dictum est, sed addere debet enuntiationem, id est, aliter, quia scilicet idem propositum promissum intimetur, & proprie enim enuntiare est alteri rem aliquid huntiare. Actus igitur internus, etiam quo quis vult promittere, non erit promissio, qui, ut sic, præter est inchoatio quædam promissionis, quam promissio Unde ejusmodi tuum internum propositum non obligabit te ad rem sic initiativè promissam adimplendam, non obligabit, inquam, ut promissio, quia verè promissio non est, & in docet Sanchez, l. 1. matrim. d. 2. et aliis principiis Delugo, d. 23. de Inst. sess. 2. quibus addit Baunium, tom. 3. Theol. moral. l. 2. tract. 4. quæst. 4. quæ quid in oppositum inclinet Molina, d. 266. Dicitur parit. tract. 6. resol. 107. alique, qui propendunt ad dicendum, validam esse ejusmodi promissionem ex jure nature, quamvis possit ex jure positivo revocari à promittente, quandoque is voluerit.

2. Dixi (ut promissio) nam, an tunc adit aliqua obligatio, ne homo videatur levis corde, & inconstans, debendo propositum prudenter conceptum lib. 3. in decal. cap. 11. num. explicuimus.

Promissio externa sine animo promittendi.

3. Quod si, contra, sit externa enuntiatio, sit promissio solum externè prolata, alterique sub fidelium ore tenus intimata, sed sine animo, & voluntate promittendi, eritne vera promissio, & quidem obligatoria promissio?

4. Respondeo, me lib. 3. in decal. cap. 12. §. 1. non docuisse, non esse veram promissionem, & consequenter non afferre obligationem veræ promissionis. Ratio principalior fuit, quia non est verus contractus sine animo contrahendi, ergo neque vera promissio sine animo promittendi. Solum monui, quamvis tunc non affertur obligatio aliqua ex vi veræ promissionis, tamen sæpè affertur ob damnum, quod fortè sequitur promissio ob deceptionem, &c.

5. Sed quid? Ejusmodi sola exterior promissio pertinet obligationem aliquam exequendi rem promissam, si non ex vi veræ promissionis, & proprie, tamen ex vi promissionis improprie?

Respondeo: Certum est, quando dicitur externè: *Hoc faciam cras*, te debere sentire, sicut pronuntias, fecis committis mendacium contra virtutem veracitatis. Verum, si non pertinet ad promissionem, hæc enim respicit rem futuram faciendam, sed ad conformitatem orationis cum mente, quæ tota potest adesse præfenti, etiam si deinde rem ita enuntiam non exequaris. Dum enim affirmas: *Ego cras hoc præstabo*, ut verum affirmes, satis est, si ex modo dictum sit conforme tue menti, intendenti id exequi cras, quamvis cras deinde, mutato animo, non exequaris, neque enim ad virtutem veracitatis pertinet, ut animus non mutetur; hoc enim pertinet ad constantiam, sed solum, ut ita loquaris, sicuti in mente habes.

6. Difficultas igitur potest esse, si consideremus eandem prædictam virtutem Fidelitatis, quæ certe respicit futurum